

Residu Zero = Incineració Zero

Jornada: Residu Zero = Incineració Zero

Les organitzacions adherides a l'Estratègia Catalana Residu Zero hem organitzat la Jornada Residu Zero = Incineració Zero a Barcelona el 10 de novembre per demanar un Pla de tancament de les incineradores, l'abandonament de la crema de residus a les fàbriques de ciment i alhora l'aprovació de la Llei Catalana Residu Zero.

Amb èxit de participació i amb aportacions fetes des de l'àmbit científic i dels moviments socials, les diferents intervencions van permetre conèixer com a Catalunya els poders econòmics i les administracions continuen impulsant un model de producció caduc, fonamentat en l'obsolescència i el creixement sense límits de l'ús dels recursos naturals i de la generació de residus i emissions.

El marc general que cal superar és la manca de voluntat i la incapacitat d'una acció de govern orientada a construir un nou model social i de producció que tingui en compte els límits biofísics de la natura i sigui capaç en termes reals de preservar i restaurar els béns comuns naturals.

Es va mostrar el rebuig a l'ús exclusivament publicitari per part dels poders públics dels nous conceptes per fer realitat la justícia ambiental i social, com ara: "economia circular"; "economia verda"; "prevenció de residus i emissions"; "prevenció i mitigació del canvi climàtic" "aprofitament dels residus com a recursos" i un llarg etc., ... mentre continuen mantenint l'actual model insostenible.

Massimo Piras president del "Moviment Itàlia per una llei Residu Zero per a l'Economia Circular" va informar sobre "l'èxit important que han obtingut amb la sentència del mes de maig del Tribunal del Lazio que ha estimat l'apel·lació presentada contra el pla nacional d'incineradores aprovat el 2014 per mitjà d'un decret- llei especial anomenat "SBLOCCA ITÀLIA".

El Tribunal del Lazio ha acceptat l'argumentari presentat pels moviments socials pel fet que aquest decret- llei no aplica la jerarquia del tractament de residus previst en l'art. 4 de la Directiva Europea 98/2008 / CE. La contradicció entre aquestes dues normes s'ha remès al Tribunal de Justícia Europeu de Luxemburg que haurà d'emetre una nova sentència sobre l'obligatorietat de fer prevaldre la reutilització, el reciclatge i la recuperació dels materials en tots els plans de residus abans que la incineració i els abocadors; la resolució s'emetrà a la primavera del 2019 i comportarà un debat i resolució del Parlament Europeu.

Aquesta sentència crearà jurisprudència arreu d'Europa i és una oportunitat per rebutjar legalment els plans de gestió de residus de regions o estats que contradiguin els principis de les Directives Europees... com ho fa Catalunya amb el PRECAT i PRINFECAT.

En Massimo Piras demana que "Catalunya s'adhereixi a la campanya europea i demana el suport del Parlament, de les entitats socials i ecologistes, i aprofitar aquesta oportunitat per avançar a Catalunya en la Llei de prevenció de residus o Residu Zero que s'està demanant fa anys des de l'estratègia catalana Residu Zero,..."

En Josep Moner del CEPA- Ecologistes de Catalunya formula "la necessitat de construir un model de producció que preservi la salut pública i el medi ambient, així com l'aprofitament dels recursos naturals. És per poder avançar en aquesta línia que demanem la prohibició de qualsevol tipus d'incineració de residus".

El toxicòleg i investigador de l'Institut d'Investigacions biomèdiques del CSIC Eduard Rodríguez Farré, assegurarà que "la incineració i coincineració de residus produeix compostos químics tòxics,

dioxines i furans, Compostos Orgànics Persistents (COP), metalls pesants, ftalats, GEH, partícules ultrafines, i un llarg etc.). Un cop alliberats al medi ambient, són absorbits per la terra i l'aigua, passant, així a les plantes, animals i persones. En els teixits humans, aquests compostos químics es bioacumulen i són causa de danys a la salut (càncers, disrupcions hormonals, problemes respiratoris, malalties rares, ...". Alhora va posar de relleu que les autoritats han de considerar els cabals massics emesos a més de les concentracions per poder avaluar els riscos per la salut pública".

En Xavier Roca del LCMA –UPC assegurarà "que el problema més greu sobre la contaminació atmosfèrica és que no tenim límits d'emissió per a una gran quantitat de compostos orgànics i que cal una nova legislació catalana més restrictiva".

Els representants de plataformes de conflictes ambientals causats per l'actual model de gestió de residus van exposar els abusos i manca de transparència que pateixen les poblacions afectades.

Jose Luís Conejero de la Plataforma anti incineració de Montcada va presentar un estudi que compara l'emissió conjunta de cinc grans plantes incineradores i de producció de ciment que cremen residus per concloure que aporten unes emissions superiors a l'emesa pel trànsit, qüestió que oculten les administracions.

Sílvina Frucel·la de la Coordinadora ciutadana Airenet, va explicar la presa de consciència personal i col·lectiva sobre la qualitat de l'aire en la zona propera a la incineradora de Barcelona i va exposar les irregularitats en el funcionament de la incineradora.

Joan Vázquez de la plataforma contra la incineradora de TRACJUSA a Juneda va alertar sobre l'impacte als aqüífers de les granges de purins i el projecte per transformar la planta d'assecatge dels purins en una incineradora de tractament de residus procedents de l'àrea Metropolitana de

Barcelona.

Jordi Bigues periodista i activista, assegura que "La incineració contribueix molt al canvi climàtic, és una font d'energia bruta i ineficient, i sovint es ven com a font d'energia neta i renovable". "Els kWh negres, produïts per les incineradores, no són ni es poden considerar com energia renovable. Barcelona Energia, l'empresa comercialitzadora municipal, s'ha de desvincular totalment de TERSA, l'empresa que gestiona la incineradora de Barcelona a Sant Adrià, si vol ser una comercialitzadora d'energia renovable".

El manifest presentat va concloure que:

La incineració és la forma més insostenible i perillosa que existeix per al tractament dels residus perquè genera emissions que perjudiquen greument la salut de les persones, animals i plantes, la qualitat de la terra, de l'aire i de l'aigua i requereix d'un abocador per les cendres i el tractament de les escòries.

A hores d'ara, comptem amb mitjans tecnològics, econòmics i socials suficients per posar en marxa alternatives de gestió de residus i de producció d'energia que siguin sostenibles. Les estratègies de residu zero demostren dia a dia que es pot gestionar els nostres recursos naturals i productes d'una manera més eficient i sostenible. La prevenció de residus, la prohibició de productes d'un sol ús, la fiscalitat ambiental a productes i activitats, el consum responsable, la reutilització i el reciclatge són, excel·lents aliats en la lluita contra el canvi climàtic i l'estalvi d'energia. Per això:

Demaneu acabar el model de consumisme, la producció de productes d'un sol ús i de productes que incorporen substàncies perilloses.

Demaneu que s'apliqui la responsabilitat estesa del productor, que no es construeixin ni s'ampliïn noves instal·lacions d'incineració de qualsevol tecnologia, que es descarti la crema de CDRS en cimiteres i plantes de gasificació, i l'aprovació d'un calendari de tancament de les incineradores actuals.

Demaneu als poders i administracions públiques que posin en marxa Residu Zero com la millor estratègia de gestió de recursos en un planeta amb recursos limitats, tot posant la prevenció de residus, la reutilització i el reciclatge al centre de les seves actuacions.

Demaneu a les autoritats i professionals de la salut pública una major implicació per garantir que s'vantposi el dret a la salut pública davant dels interessos d'empreses o la negligència de les administracions incapaces de garantir l'interès públic.

Demaneu la prohibició dels productes que estan fets per acabar sent incinerats o abocats, de manera que siguin substituïts i redissenyats estimulant la innovació i l'ús de la recerca i la intel·ligència col·lectiva de la nostra societat.

Demaneu urgentment una Llei Catalana Residu Zero de Prevenció de Residus que comporti un canvi real de la política industrial encaminada a la producció neta, sense generar residus ni contaminació.

Cridem el poble de Catalunya a defensar el territori, la salut i la seguretat de les persones i mobilitzar-se en contra de tots els projectes i infraestructures que atemptin contra la salut i recordem que una manera de fer-ho també és castigar amb el seu vot els partits que donen suport a la incineració.

Barcelona, 10 de novembre de 2018.

Residu Zero = Incineració Zero

Declaració de Barcelona, novembre del 2018

Les organitzacions sotsignants reunides a Barcelona en el marc de la Jornada Residu Zero = Incineració Zero per demanar un Pla de tancament de les incineradores, l'abandonament de la crema de residus a les fàbriques de ciment i l'aprovació de la Llei Catalana Residu Zero de Prevenció de Residus,

MANIFESTEM:

A Catalunya els poders econòmics i les administracions continuen impulsant un model de producció caduc, fonamentat en l'obsolescència i el creixement sense límits de l'ús dels recursos naturals i de la generació de residus i emissions. No hi ha una acció de govern orientada a construir un nou model social i de producció que tingui en compte els límits biofísics de la natura i sigui capaç de preservar i restaurar els béns comuns naturals.

Rebutgem l'ús publicitari que fan els poders públics dels conceptes generats per fer realitat la justícia ambiental i social com: "economia circular"; "economia verda"; "prevenció de residus i emissions"; "Residu Zero"; "mitigació del canvi climàtic"; "aprofitament dels residus com a recursos"; energia d'origen renovable" i un llarg etc., ... mentre continuen mantenint l'actual model insostenible. Es vol fer passar gat per llebre!

DEMANEM I ENS COMPROMETEM

Construir un model de producció que preservi la salut pública, el medi ambient i l'aprofitament sostenible dels recursos naturals. És per poder avançar en aquesta línia que demanem la prohibició de qualsevol tipus d'incineració de residus.

1 - Instem la Generalitat i l'Àrea Metropolitana de Barcelona a posar en marxa amb caràcter d'urgència un model de gestió de residus basat en l'Estratègia Residu Zero de prevenció i gestió de recursos i no solament com a marca publicitària.

2 - Catalunya no compleix els objectius de reducció dels Gasos d'Efecte d'Hivernacle i la crema de residus hi contribueix de manera important; demanem un calendari d'abandonament de totes les modalitats de tractament de residus de final de canonada.

Aplicar un model de gestió de residus que apel·li la responsabilitat i la participació ciutadana, que descarti l'anonimat, i que faci efectiva la prioritat de la recollida de la brossa orgànica sense materials impropis. I alhora, que faci assumir els costos als responsables de posar els productes al mercat, segons el principi que contempla la normativa comunitària de "Responsabilitat ampliada del productor".

Els resultats assolits per models de gestió com Residu Mínim, o la recollida porta a porta a molts municipis de Catalunya, mostren el camí a posar en pràctica arreu del país: posar la prevenció de residus, la reutilització i el reciclatge al centre del model.

3 - L'Agència de Residus de la Generalitat (ARC) consolida i amplia la incineració de residus. Els residus portats a abocadors paguen un cànon de 35,60 euros/tona mentre que els destinats a incineració paguen uns 15 euros/tona: s'incentiva fiscalment la crema dels residus.

4 - Els Programes de gestió i d'infraestructures de residus de Catalunya fins el 2020 (PRECAT20-PRINFRECAT20), preveuen portar grans quantitats de residus a plantes d'incineració convencionals i de noves tecnologies. I, el que és més greu, a cremar residus en cimiteres, mòbils, plantes de tractament de purins i altres, autoritzats sota la fórmula de "combustibles derivats de residus" (CDR).

5 - Les accions i el pressupost d'aquests programes prioritzen el tractament de la fracció resta o rebuig i afavoreixen l'abocament i la producció de CDR per a la incineració: les inversions aprovades pel PRECAT20 són d'uns 362 milions d'€; uns 83 milions es destinen a les incineradores existents. Finalment, el 81% de les inversions són destinades al tractament de la fracció resta, incineradores i abocadors!. Solament el 19% del pressupost d'inversió es destina a processos directes de prevenció i recuperació material dels residus.

Denunciem enèrgicament aquest incompliment de la prioritat ecològica (fer prevaldre el criteri de precaució i els drets públics com el de la salut) i dels principis legals (no es compleix la prioritat de la recuperació de la matèria orgànica sobre la recuperació d'energia que estableix la legislació europea vigent).

6 - Creix la generació de residus i la recollida selectiva s'estanca. Del 2016 al 2017 ha crescut un 3,3% i els darrers tres anys també. No s'està complint l'objectiu de reduir els residus.

La mitjana de reciclatge net solament ha arribat al 32% l'any 2017 malgrat que la Directiva de residus exigeix arribar al 50% l'any 2020, i el PRECAT20 al 55%.

7- La incineració i coïncineració de residus produeix compostos químics tòxics

Dioxines i furans, Compostos Orgànics Persistents (COP), metalls pesants, ftalats, gasos d'efecte hivernacle, gasos àcids, partícules superfines, i un llarg etc. Un cop alliberats al medi, s'incorporen als organismes vius, les plantes, animals i persones. Aquests compostos químics es bioacumulen i són causa de danys a la salut (càncers, disruptors hormonals, problemes respiratoris, malalties rares, etc.) com ho evidencien un nombre creixent de publicacions científiques en articles publicats en revistes de referència.

La percepció del risc evident ha motivat que els moviments socials i ecologistes demanem estudis epidemiològics de les poblacions properes a les indústries que incineren per conèixer l'afectació real a la salut i poder prendre decisions.

8 - La incineració contribueix al canvi climàtic i és una font d'energia bruta i ineficient.

Al contrari del que diu la indústria, la incineració produeix gasos d'efecte d'hivernacle que incrementen el canvi climàtic.

Els kWh generats en la incineració no són ni es poden considerar com energia renovable. Cap empresa elèctrica de distribució d'energia d'origen renovable té plantes incineradores. Barcelona Energia, l'empresa comercialitzadora municipal, s'ha de desvincular totalment de TERSA, l'empresa que gestiona la incineradora de Barcelona a Sant Adrià, si vol ser una comercialitzadora d'energia renovable.

9 - La incineració és una font de desigualtats, manca de transparència i pràctiques corruptes

Les indústries cimenteres i les incineradores reben subvencions públiques perquè l'estat espanyol els hi ha atorgat elevades quotes de drets d'emissió de CO₂ en considerar erròniament que la crema de residus és "neutre" davant del canvi climàtic. D'aquesta manera se'ls comptabilitzen menys emissions de les reals.

10 - Hi ha alternatives viables

Les estratègies de residu zero demostren que podem obtenir els recursos naturals i els productes d'una manera més eficient i sostenible. La prevenció de residus, la prohibició de productes d'un sol ús, la fiscalitat ambiental a productes i activitats, el consum responsable, la reutilització i el reciclatge són excel·lents aliats en la lluita contra el canvi climàtic i l'estalvi d'energia. Per això:

Demaneu que es posi fi al model de consumisme, la producció de productes d'un sol ús i de productes que incorporen substàncies perilloses.

Demaneu la prohibició dels productes que acaben sent incinerats o abocats, de manera que siguin substituïts i redissenyats per mitjà de la innovació i la recerca.

Demaneu que s'apliqui la responsabilitat estesa del productor. Cal evitar la construcció i l'ampliació de noves instal·lacions d'incineració de qualsevol tecnologia; descartar la crema de CDRS en cimenteres i plantes de gasificació, i aprovar un calendari de tancament de les incineradores actuals.

Demaneu que el govern i les administracions públiques posin en marxa Residu Zero com la millor estratègia de gestió de recursos en un planeta amb recursos limitats, tot posant la prevenció de residus, la reutilització i el reciclatge al centre de les seves actuacions.

Demaneu a les autoritats i professionals de la salut pública una major implicació per garantir que s'avantposi el dret a la salut pública davant dels interessos d'empreses o la negligència de les administracions incapaces de garantir l'interès públic.

Demaneu urgentment una Llei Catalana Residu Zero de Prevenció de Residus que comporti un canvi real de la política industrial encaminada a la producció neta, sense generar residus ni contaminació.

Cridem el poble de Catalunya a defensar el territori, la salut i la seguretat de les persones i mobilitzar-se en contra de tots els projectes i infraestructures que atemptin contra la salut i recordem que una manera de fer-ho també és castigar amb el seu vot els partits que donen suport a la incineració.

Entitats, plataformes, ciutadans i científics signataris.

Barcelona, novembre de 2018.

Les organitzacions adherides a l'Estratègia Catalana Residu Zero van organitzar la Jornada Residu Zero = Incineració Zero a Barcelona el 10 de novembre per demanar un Pla de tancament de les incineradores, l'abandonament de la crema de residus a les fàbriques de ciment i alhora l'aprovació de la Llei Catalana Residu Zero.

Hem realitzat aquest document amb la informació rebuda d'aquesta jornada i el text del manifest redactat.

Col·lecció Documents d'ant n°199